

12 David Hachmi st.
Tel Aviv 6777812 Israel
Tel + 972-3-6206947/8/9
Fax + 972-3-6206950
contact@sfard.co.il

شارع دافيد حاحام 12
تل-أبيب 6777812
هاتف 03-6206947/8/9
فاكس 03-6206950
contact@sfard.co.il

רחוב דוד חכמי 12
תל אביב 6777812
טלפון 03-6206947/8/9
פקס 03-6206950
contact@sfard.co.il

Michael Sfar, Adv.
Alon Sapir, Adv.
Shai Eluk, Adv.
Keren Michaeli, Adv.
Snir Klien, Adv.

ميخائيل سفارد, محامي
الون ساپير, محامي
شاي ايلوك, محامي
كيرنميخائيلي, المحامية
سنيركلين, المحامي

מיכאל ספרד, עו"ד
אלון ספיר, עו"ד
שי אילוק, עו"ד
קרן מיכאלי, עו"ד
שניר קליין, עו"ד

18-05-2023

לכבוד

היועצת המשפטית לממשלה

עו"ד גלי בהרב מיארה

באמצעות פקס מס': 02-6467001

הנדון: דרישה לכינוס ועדת בדיקה לחקירת פעולות החיסול שבוצעו על-ידי חיל

האוויר ברצועת עזה ב-09.05.2023

בשם מרשינו, יואב הס, תנועת יש גבול והוועד הציבורי נגד עינויים בישראל

שלום רב,

1. מרשינו, הפעיל החברתי יואב הס, תנועת יש גבול בה הוא חבר והוועד הציבורי נגד עינויים בישראל (ע"ר 580168854) ייפו את כוחנו לפנות אלייך בעניין שבנדון.
2. מרשינו פועלים זה שנים רבות כדי לוודא שפעילות צה"ל תעמוד בכללי המשפט הבינלאומי והוראות בית המשפט העליון, ובמסגרת זו מרשינו היו הגורמים שאתגרו את חוקיות מדיניות החיסולים בעשורים האחרונים: הוועד הציבורי נגד עינויים הגיש את העתירה בבג"ץ 769/02 הוועד הציבורי נגד העינויים בישראל נ' ממשלת ישראל (14.12.2006) (להלן: "בג"ץ הסיכולים הממוקדים") שפסק הדין בה הוא המנחה בישראל בעניין חוקיות פעולות החיסולים. יואב הס ותנועת יש גבול הגישו את העתירה בבג"ץ 8794/03 יואב הס נ' הפרקליט הצבאי הראשי (23.12.2008) שתרמה להקמתה של הועדה לבחינת פעולות הסיכול הממוקד של צלאח שחאדה.
3. בליל ה-9 בחודש יולי 2023 ביצע חיל האוויר שלוש פעולות חיסול (המכונות על-ידיכם בשם המכובס: "סיכולים ממוקדים") של שלושה בכירים בג'יהאד האסלאמי ששהו בעיר עזה, כל זאת כיריית הפתיחה של מבצע "מגן וחץ".
4. בתקיפות אלו נהרגו לא רק שלושת הבכירים. על פי הדיווחים שילמו בחייהם בתקיפות אלה גם עשרה אזרחים חפים מכל פשע, ביניהם שלושה ילדים: עלי עז א-דין בן ה-8, מיאר עז א-

דין בת ה-12, האג' אל-בהתיני, בת ה-4, ד"ר ג'מאל חסואן בן ה-52, מירוויית חסואן בת ה-44, יוסף חסואן בן ה-19, לילה אל-בהתיני בת ה-42, דאניה עדס בת ה-19, אימאן עדס בת ה-17 וופא גנאם בת ה-61.

5. אלה תוצאות מחרידות, מקפיאות דם ממש, שבהן ילדים – פעוטות – ונשים וגברים שהם אזרחים אשר יש להם חיים, משפחות, יקירים שאוהבים אותם, חלומות ותכניות לעתיד (ממש כמו לכל בני האדם), שלא עשו דבר לאף אחד, נהרגים בתקיפות יזומות על-ידי צה"ל אשר בוחר את הזמן והמקום וסוג החימוש ועוצמתו.

6. פעם, עד לפני כמה שנים, תוצאות כאלו היו מרעידות את אמות הסיפים וגוררות זעזוע ציבורי. היום – ולא מעט בשל הנורמליזציה של מדיניות החיסולים וההרגל שבמסגרתם נהרגים "בלתי מעורבים" (שוב, השפה המכובסת, הקרה כקרה, נעדרת הרגישות והחמלה של הרשויות בעניין), מותם של חפים מפשע הפכה עבור רבים ברורה מאיליה כמו גשם בחורף – החברה הישראלית צקצקה ועברה הלאה.

7. וחמור מכך: מדיווחים בתקשורת על תדריכים שערכו גורמים ביטחוניים בעקבות התקיפה עם הכתבים לענייני צבא עולה שקברניטי התקיפות, אלו שאישרו ואלו שנתנו את הוראת ה"פעל" ידעו ברמת וודאות גבוהה כי באתרי החיסול ישנם חפים מפשע והם ככל הנראה יהרגו. נציין את המובן מאיליו שגם אם המידע הזה הוא תולדה של יכולת מודיעינית נדירה ומפעימת לב, היא גם התוצר של מסקנה פשוטה: תקיפת אנשים בביתם, בשעת לילה, כשהם נמצאים עם משפחתם, תגרור מן הסתם לפגיעה גם בילדים הישנים, בנשים שבמיטתן.

8. לדינו מדובר במקרה מובהק של פעולה בלתי מידתית בעליל ועל כן פעולה בלתי חוקית בעליל שדגל שחור מתנוסס מעליה.

9. בפסק הדין המנחה בעניין חוקיות פעולות ה"סיכול הממוקד", בבג"ץ הסיכולים הממוקדים קבע הרכב בראשות כבוד הנשיא דאז, השופט אהרן ברק, כי חלה חובה לבחון פעולות חיסול בדיעבד באמצעות וועדת בדיקה עצמאית, קרי חיצונית לצבא ולשב"כ ולכל גורם שמעורב בהחלטה או בביצוע של החיסול, אשר תקבל לידיה את כל החומר הרלבנטי שעמד בפני מקבלי ההחלטות ותחקור האם הפעולה עומדת בכללי המשפט הבינלאומי, ובכלל זאת את עמידתה במבחן המידתיות. בג"צ קבע כך –

לאחר ביצוע תקיפה על אזרח החשוד בכך שנטל חלק ישיר, אותו זמן, במעשי איבה, יש לערוך (בדיעבד) בדיקה יסודית באשר לדיוק הזהות של הנפגע ונסיבות הפגיעה בו. בדיקה זו צריכה להיות עצמאית [...]. במקרים מתאימים יהא מקום לשקול תשלום פיצויים בגין הפגיעה באזרח תמים."

(פסקה 40 לפסק-דינו של כב' הנשיא ברק)

"הדינים הנוגעים לפעילות מונעת של צבא הגורמת למותם של מחבלים ושל אזרחים תמימים שבקרבתם, דורשת בחינה בדיעבד של התנהגות הצבא (ראו פסקה 40 לעיל). בחינה זו צריכה להיות – כך קובע המשפט הבינלאומי המנהגי – בעלת אופי אובייקטיבי."

(פסקה 54)

"הבדיקה צריכה להיעשות על ידי ועדת בדיקה אשר על פי המשפט הבינלאומי צריכה לקיים בדיקה אובייקטיבית המופעלת בדיעבד".

(פסקה 59)

10. וועדת בדיקה כזו אכן קמה, לאחר מתן פסק הדין וכמה שנים לאחר חיסולו של צלאח שחאדה ביום 22 ביולי 2002 בה נהרגו 13 אזרחים חפים מפשע, ביניהם נשים וילדים. הקמת הוועדה היוותה שיקול מרכזי בדחיית עתירת מרשי לפתיחת חקירה פלילית של מעורבים בפעולה זו בבג"ץ 8794/03 יואב הס נ' הפרקליט הצבאי הראשי (23.12.2008).

11. דו"ח הועדה המיוחדת לבחינת פעולות סיכול ממוקד – צלאח שחאדה (להלן: "דו"ח הועדה") הניתן לעיון באתר משרד ראש הממשלה) מציין במפורש שאחד הסייגים שנקבעו בבג"ץ הסיכולים הממוקדים הוא:

"יש להקים וועדת בדיקה שתבדוק בדיעבד מבצעי פגיעה מונעת שתוצאותיהן חריגות".

(עמוד 43 לדו"ח הועדה)

12. דו"ח הועדה מציג את מדיניות צה"ל ביחס לתקיפות בהן האזרחים הבלתי מעורבים שעלולים להיפגע הם קטינים, וכך נכתב בו (ההדגשה שלנו):

"כאן ראוי להקדים ולומר כי עקרון יסוד ערכי ונורמטיבי של מדינת ישראל וכוחות הביטחון שלה, היה והינו שאם ידוע באופן פוזיטיבי על הימצאות ילדים ברדיוס הנזק הסביבתי הצפוי מפעולה צבאית העשויה לפוגע בהם, אין מבצעים את הפעולה. לאורו של עקרון זה גובשה מדיניותה של המדינה ושל כוחות הביטחון והוא עמד לנגד עיניהם בעת תכנון וביצוע מבצעים צבאיים, ביניהם סיכול ממוקד. [...]"

(עמוד 67 לדו"ח הועדה)

13. דו"ח הועדה אף מציין שבכירי מערכת הביטחון טענו חיסולו של צלאח שחאדה לא היה יוצא לפועל אם היה בידיהם מידע קונקרטי ביחס לכמות האזרחים בלתי מעורבים, ביניהם נשים וילדים שיהרגו בפעולה.

14. לאור קביעתו של בג"צ כאמור לעיל והעמדות שהוצגו ע"י חברי הועדה ובכירי מערכת הביטחון בדו"ח הועדה לבדיקת חיסולו של צלאח שחאדה, על פניו עולה כי לכאורה תוצאות התקיפות נושא פנייתנו זו, שבוצעו בליל ה-9 במאי 2023, אינם עומדות אף בסטנדרטים שצה"ל קבע לעצמו ובכל מקרה בוודאות מוחלטת מחייבים העברה של הנושא לחקירת וועדת הבדיקה.

15. ועדה זו תבחן האם יש ממש בחשש הכבד שהתקיפות אינן עומדות במבחני המידתיות של הדין הבינלאומי וחמור מכך שהתוצאות הבלתי מידתיות האמורות נצפו על ידי מאשררי

הפעולה. תוצאות הוועדה מן הסתם יעמדו לנגד עיני הגורמים המשפטיים הרלבנטיים שיצטרכו להחליט האם יש מקום לנקיטה בצעדים משפטיים כלשהם בעניין.

16. התוצאות המחרידות של התקיפות שבהן עסקינן הן חריגות לא רק ביחס לשאלת המידתיות אלא גם ביחס לחריגתן מהמדיניות הערכית שמדינת ישראל וכוחות הביטחון מתיימרים לקיים.

17. נחיצות הפתיחה בחקירה מתחדדת לנוכח אמירות לכאורה של של גורמים בטחוניים כי בצה"ל ידעו על נוכחותם של "בלתי מעורבים" בקרבת מפקדי הגי"האד וכן על ההסתברות שהם ייפגעו.

18. ככל הידוע לנו, ועדת בדיקה לבחינת התקיפה טרם התכנסה. כפי שעולה בבירור מהפסיקה ודו"ח הוועדה, הדין דורש להקים ועדת בדיקה לתקיפה שהביאה למותם של ילדים, נשים ומבוגרים חפים מפשע, בטח כאשר קיים חשד כי תוצאות התקיפה היו צפויות מראש.

19. לאור המתואר לעיל, הנך נדרשת להורות לאתגר על כינוסה (ואם יש צורך – הקמתה) של ועדת בדיקה עצמאית וחיצונית לצבא ולשב"כ לחקירת חוקיות החיסולים שבוצעו בליל ה-9 במאי 2023.

20. מרשינו הודיעו לנו כי ככל שלא תכונס ועדה כאמור כוונתם לאתגר את דחיית הדרישה בערכאות המתאימות.

שניר קליין, עו"ד

בכבוד רב,

מיכאל ספרד, עו"ד